

הספד מתלמידו החברותא הגאון ר' משה יהודה שניידר שליט"א

בישיבה קטנה אמרי משה שע"י מוסדות ארחות תורה

ברשות ידידינו ראש הישיבה הגאון ר' יהושע, וכל צוות הרבנים, והתלמידים היקרים - בני תורה המסולאים מפז, אשריכם! אתם זכיתם שהישיבה נקראת בשם גדול מאד, ע"ש "האמרי משה".

מרן הראש ישיבה זצוק"ל באמת כל ימי חייו הרגיש הכרת הטוב עצומה למרן בעל האמרי משה. אמנם הוא אמר שהוא לא "תלמיד" של האמרי משה, היות וכמעט לא שמע ממנו שיעורים, רק שתי שיעורים כלליים על יבמות הוא שמע ממנו, ולא הבין מילה, כך הוא אמר. [ועוד מעט אנסה להסביר לכם למה אמר שלא הבין מילה, מה שאני חושב], אבל למעשה הראש ישיבה הרגיש כתלמיד. הראש ישיבה היה כבן שנים עשרה כמדומני כשנכנס לשם, והוא הרגיש שהאמרי משה הכניס אותו חזק ללימוד (אני לא יודע איך להגדיר את זה).

ולגבי מה שאמר שלא הבין מילה, יש דבר מעניין, אתם יודעים שהראש ישיבה למד גם כן אצל מרן ר' אהרן קוטלר זצ"ל בקלצק, ר' אהרן היה עילוי גדול מאוד, והיה אומר שיעור כללי ארבע שעות! והראש ישיבה סיפר שהיה לו חבר שישב לידו, אתם לא הכרתם אותו מסתמא, זה היה ר' יהושע יגל זצ"ל שהיתה לו אח"כ מדרשה, והעמיד הרבה תלמידי חכמים, והוא היה אז יושב וכותב את השיעורים, כל פעם "מחברת שלמה" מהשיעור של ר' אהרן, כל שיעור כללי - מחברת שלמה! והראש ישיבה אמר אני לא הבנתי כלום מהשיעור של ר' אהרן, ככה תמיד היה אומר, אתם רואים הוא הבין ואני לא הבנתי שום דבר. אך פעם אחת הראש ישיבה פלט משפט, ואמר כשר' אהרן היה אומר קושיא, היה תופס אותי הקושיא, ואח"כ הוא כבר לא שמע בכלל מה שר' אהרן ממשיך, הוא היה מתחיל לחשוב מה התירוץ על הקושיא הזאת. ממילא אנחנו יודעים כבר מה הפשט כשאומר שלא הבין כלום, הוא פשוט היה שקוע בקושיא.

וכך ראינו אצל הראש ישיבה הרבה פעמים, כשהיה איזה דבר קשה הטריד אותו הקושיא, וזהו זה, אתם יודעים שתירוצים לא כל כך קל לתרוץ, דבר שהיה קשה לו, כבר לא היה כל כך קל לתרוץ.

עכ"פ מה שנוגע לנו הבני תורה אחרי האבידה הנוראה, כך הקב"ה רצה שהגיע הזמן, אין לנו שייכות לחשבונות שמים, אבל ברור שכרגע המצב, שנוצר חלל ריק, חלל ענק בעולם. אולי אין לנו את הכלים להרגיש את זה, אבל גדולי ישראל... אתם יודעים שמרן שר התורה הגאון ר' חיים קניבסקי שליט"א אמר להקריא בהספד המרכזי בארחות תורה, שכרגע העולם.. אני לא זוכר את הלשון בדיוק, אבל חסר עכשיו את כל התורה הזו בעולם, הוא אומר שהוא מכיר את הראש ישיבה שבעים שנה, והראש ישיבה לא הסיח דעתו לעולם מהתורה אפילו רגע אחד, לא בהקיץ ולא בשנה. אם מרן שר התורה אומר ככה, אנחנו יודעים כמה שהראש ישיבה החשיב כל מילה ומילה שלו (לא כאן המקום להאריך כרגע) אני שמעתי מהראש ישיבה לא פעם ולא פעמיים שיש לר' חיים "רוח הקודש", אתם יודעים שהראש ישיבה לא אמר מליצות. [אמנם ר' חיים אמר את זה גם על הראש ישיבה אבל אתם יודעים שזה לא סתירה, יכול להיות גם זה וגם זה]. אבל עכ"פ ר' חיים אומר שבעים שנה הוא מכיר את הראש ישיבה, והראש ישיבה לא הסיח דעתו מהתורה אפילו רגע אחד! אז מי לנו גדול ממנו, עדות נאמנה הוא מוסיף שהחזון איש והסטייפלער כולם ראו בו עתיד גדול, ומה נאמר ומה נדבר.

והעיקר מה שאנחנו צריכים לדעת שהיסוד של הכל זה "תורה", לימוד התורה זה היסוד של הכל, שזה התפקיד שלנו, וזוהי המטרה שרבינו הראש ישיבה זצ"ל הקים את כל הישיבות, כדי שיצאו "גדולי תורה". אני שמעתי את זה ממנו במפורש כמה פעמים, ואני חושב שאמר את זה כמה פעמים בדרשות בארחות תורה, שצריכים לראות שיהיה מקומות שיגדלו גדולי ישראל, גדולי תלמידי חכמים.

ומה זה תלמיד חכם, מה זה המהות של תלמיד חכם, אני לא יכול להגיד, אני יכול רק להגיד קצת מושגים שזכינו לראות ולשמוע אצל הראש ישיבה. הדבר הראשון זה מה שהזכרנו קודם מה שר' חיים אמר וזה תוס' מפורש בסוטה דף כ"א, התוס' אומר שסתם ת"ח אינו מהלך ארבע אמות בלי תורה, וכתוב בגמרא שתלמיד חכם אסור ללכת במבואות המטונפים, למה כי הוא לא יכול לחשוב לא בלימוד. ואם תוס' אומרים שסתם

תלמיד חכם אינו מהלך ארבע אמות בלי לימוד התורה, זאת אומרת שכל הזמן הוא שקוע בלימוד. וכמו להבדיל אלף אלפי הבדלות, בן אדם שיש לו איזה עסק גדול מאד שהוא יכול להרוויח ממנו מילארדים, ואפילו רק מליונים.. אז הרי עשרים וארבע שעות ביממה, כל הזמן חושב וחושב מה אפשר לעשות פה, מה לעשות פה, ואף אחד לא יגיד לו אתה יודע צריך לחשוב על זה כל הזמן, וגם כשהוא אוכל וגם כשהוא ישן, כל הזמן מה הוא חושב - איך אפשר להרוויח מה שיותר, זה דבר פשוט לכאורה. והתלמיד חכם הרי כל המטרה שלו, כל השאיפה שלו, כל הזמן זה תורה ותורה ותורה, מה שיותר להבין תורה, מה שיותר לדעת תורה, אז ממילא כל הזמן בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך, אין מציאות אחרת.

אצל הראש ישיבה ראינו שאין דבר אחר שמענין אותו חוץ מתורה, לא היה כזה מציאות, שום דבר אחר חוץ מלימוד.

אני אמרתי את זה אתמול במקום אחר, ואני לא יודע אם יודעים את זה, הראש ישיבה הרבה פעמים התאונן ממש בצער גדול מאד! למה נענשתי שכל כך הרבה ביטול תורה יש לי עם עול הציבור, ועם היחידים בקבלת קהל, שהראש ישיבה תרם את עצמו לציבור, הוא ממש הרגיש "עונש", אני אומר לכם עד כדי דמעות, אולי לא היה אומר את זה ברכים, אך לנו אמר כמה פעמים ממש בכאב.

עד כדי כך הראש ישיבה אמר שהוא מפחד שהתקיים בו מה שכתוב בחתם סופר, יש חתם סופר נורא, שאלמלא החת"ס היה אומר את זה... הרי כולם יודעים שהגמרא במגילה אומרת על מרדכי הצדיק, על הפסוק ורצוי לכל אחיו, מה הפשט רק "רוב" אחיו, שפירשו ממנו מקצת סנהדרין, ברגע שנהיה קרוב למלכות. שואל החתם סופר מה הפשט, הרי מרדכי היה מראשי הסנהדרין, ומה קרה ח"ו... ועיקר הקושיא הרי זה הצלת נפשות, זה פיקוח נפש! וחייבים שמישהו ילך, ומה הטענה? אומר החתם סופר דבר נורא מאד (וכמו שאמרתי אלמלא החתם סופר היה אומר את זה לא שייך בכלל להגיד את זה) הוא אומר שהקב"ה בדק בחן בגדולי ישראל, את ראשי הסנהדרין שהם היו הראשי העדה שם, מי אותו אחד שיהיה לו הכי פחות צער מזה שיצטרך להתעסק בהצלת נפשות, והקב"ה בחן שמרדכי הצדיק הוא משהו פחות יצטער מאחרים במה שיצטרך להתעסק בהצלת נפשות, זה הצלת נפשות זה הצלת כלל ישראל, קצת פחות מצטער, לכן הקב"ה בחר בו, אז הראש ישיבה אמר לי בצער נורא, כנראה שזה הפשט אצלי, הוא אומר הרב אלישיב סוגר את הדלת וגמרנו, ר' חיים סוגר את הדלת לא חייב שום דבר, ואני חייב להתעסק עם כל הדברים, כמה ביטול תורה, כל כך הצטער אני אומר לכם הצער שהיה לראות בעיניים שלו היה קשה לעמוד בזה.

הקב"ה האיר את עיני ומצאתי מגיד מישרים (כולם יודעים מסתמא מה זה ספר מגיד מישרים, לבית יוסף היה מגיד, זה היה מלאך שהיה לומד איתו תורה) ויש אברך אחד יקר מבני ברק הרה"ג ר' יגאל שקלים שליט"א, הוא הוציא פעם ליקוט דברים קצרים מהבית יוסף מהמגיד, דברי מוסר, והראש ישיבה מאד עודד אותו עם זה, והראש ישיבה הרבה למד את זה (וגם את ספר המגיד מישרים עצמו), עכ"פ המגיד אומר לבית יוסף, ואל תצטער שאתה עוסק בצרכי ציבור, ככה המגיד אומר לבית יוסף, אל תצטער [על הבית יוסף נפל עול הציבור], כי כשם שנעשה בגדי כהונה למעלה (אנחנו לא מבינים מה שזה, אבל ככה הוא אומר זה דברים גבוהים וודאי), מתלמוד תורה, כך נעשה כתונת ומצנפת אבנט (לא זוכר את הרשימה) ממי שעוסק בצרכי ציבור. אז הייתי מראה את זה לראש ישיבה, וטיפה נחמה היה לו מזה, ואחרי כמה ימים עוד פעם היה חוזר ואומר למה נענשתי, למה נגזר העונש הזה עלי.

אצל הראש ישיבה ביטול תורה זה היה הדבר הכי קשה שהיה אצלו, וכשישבנו אצל הראש ישיבה (זכינו קצת הקב"ה ריחם עלינו, נתן לנו את הזכות הזאת), היה הרבה פעמים, אתם יודעים היו שעות שהראש ישיבה היה מקבל באופן רשמי אנשים, גם זה לקח זמן עד שהוא הסכים, אבל גם כשהיה... לפעמים הגיעו באמצע השיעור באמצע הלימוד, אתם יודעים באים דברים מאד דחופים, לפעמים דברים מאד מסובכים, והראש ישיבה היה מדבר עם השואל, עם מי שהיה שם, אם זה רבנים, עסקנים, לא משנה מי שזה יהיה, ולפעמים אפילו תוך כדי הדיבור (הם היו יושבים בצד שמאל בדרך כלל אני הייתי יושב בצד ימין ועוד כמה אברכים), לפעמים תוך כדי שהראש ישיבה היה מדבר, הוא היה מסתובב אלינו ואומר תסתכל בתוס' בחולין, תסתכל בנודע ביהודה, אתה

ראית שהוא בכלל נמצא עכשיו בסוגיא שלומדים, ורק בדרך אגב יש שמה איזה מישהו שצריך לדבר איתו, על אף שהיה נראה לך שהוא מדבר בריכוז מלא, עם השואלים, לא! אין קשר. אבל זה הראש ישיבה מיעט לעשות, כי הראש ישיבה לא אהב לעשות דברים שמראים את גדלותו, הראש ישיבה היה תמיד מסתיר, מסתיר את כל מה שהוא יכל, את הגדלות שלו שזה בכלל לא.. אבל מה שברור, ברגע שנגמר, ברגע שיצאו האנשים האלו, ההפרעות - איך שהראש ישיבה קרא לזה, הראש ישיבה היה כבר בתוך הסוגיא ממש! אתם יודעים בדרך כלל כשאדם מפסיק באמצע הלימוד לעשר דקות רבע שעה, ונכנס לנושא אחר, אז כשגומרים הוא שואל איפה אחזנו עכשיו, אה בתוס', מה תוס' שואל, אך אצל הראש ישיבה לא היה כזה מציאות, אני אומר לכם אני יכול להגיד לכם יותר מעשרים שנה לא היה כזה דבר, תמיד הראש ישיבה רק גמר, אם היה קודם באמצע קושיא אז הוא ממשיך את התירוץ שהיה לו על הקושיא הזאת, היה באמצע תוס' הוא כבר באמצע התוס', הוא נמצא בתוך הסוגיא, וזה ראינו ממש במוחש, זה מה שזכינו לראות, היה הרבה דברים שאנחנו לא יודעים, אבל עכ"פ מה שברור היסוד הכי גדול של הכל זה תורה.

שמעתי הבוקר הקלטה של הספד מכ"ק האדמו"ר מנובמינסק שליט"א מארה"ב (אדם גדול לכשעצמו, הראש ישיבה התארח אצלו), ואמר הגדרה (פשוט אומרים בשם גדול יש לזה פנים אחרות) שעל הראש ישיבה ראו את הספר מסילת ישרים, שתורה מביאה לידי זהירות וזריזות חסידות וטהרה וכו', (לא זוכר כל הסדר, לפי הסדר) ראו עליו בחוש! הוא אדם גדול תלמיד של ר' אהרן קוטלר, הוא יודע מה זה מסילת ישרים, הוא חי את המסילת ישרים, והוא כשראה את הראש ישיבה הוא ראה פה מסילת ישרים חי. מאיפה מגיע הכל, מהתורה! מהתורה מגיעים לדרגות הכי גדולות! וזה הכח הכי גדול שיש לבן אדם, וכל הדרגות שיש, הכל מהתורה, וכל מיני דברים שרואים זה רק מהתורה.

כשראש הישיבה הספיד את מרן הרב שך זצוק"ל בסוף השנה, אמר שהחזו"א אמר אתם חושבים שהחפץ חיים נולד מנהיג הדור? ! הח"ח עמל בתורה שבעים שמונים שנה (הראש ישיבה אמר שהוא לא זוכר בדיוק איך היה המשפט של החזון איש שבעים או שמונים), רק אחרי זה הוא הנהיג את הדור.

והרבה פעמים באו לראש ישיבה, אתם יודעים רוצים ברכות, אז כל אחד עם הנוסח שלו, לפעמים היה מגיע אבא עם ילד, הראש ישיבה אני רוצה ברכה שהבן שלי יהיה גדול הדור, נו מה הראש ישיבה ענה על זה, מה אתם חושבים? הראש ישיבה אמר גדול הדור זה לא ברכה, למה זה לא ברכה? כי תלוי מה הדור, אם יהיה דור של כבשים, נו אז הוא גדול הדור אז מה יהיה, כבש גדול הוא יהיה, איזה ברכה זו, רק שיהיה ת"ח, זה ברכה שיהיה צדיק גדול.

אז היסוד של כולנו שאנחנו צריכים לדעת, שברוך השם זכיתם שאתם לומדים בישיבה נבחרת כזו עם ראשי ישיבות כאלה חשובים, עם צוות יקר וחשוב, נבחר ישראלי, וזו ישיבה שיש בה את הכוחות הענקיים של הראש ישיבה זכר צדיק וקדוש לברכה, שהוא השקיע בזה הרבה כוחות, ואת התפילות שלו, העיקר התפילות, זה הראש ישיבה אמר מפורש שהוא מתפלל, מתפלל על הישיבות ובפרט על התלמידים שיגדלו בתורה. אז יש לכם את הכלים הגדולים האלה, אז החובה שלכם מיוחדת, בבחינת "בנים" של הראש ישיבה, ולמלאות את החלל הגדול, וזה היסוד הראשון אמנם כדי לזכות לתורה, יש כמה דברים שרואים בחז"ל, התמדה זה ברור, זה בתורה עצמה לא צריך לדבר.

אבל יש את החלק של יראת שמים, וכמו שכתוב בחז"ל הקדושים יסוד, יראת השם היא חכמה, ואם אין יראה אין חכמה, והראש ישיבה פעם אמר דרשה בכולל פוניבז', הוא אמר פשט נפלא בגמרא, זה נפלא ומחייב מאד, הלואי שזוכים לזה. בגמרא בשבת בדף ל"א כתוב והיה אמונת עתך חוסן ישועות חכמת ודעת יראת ה' היא אוצרו, הגמ' אומרת אם יראת השם היא אוצרו אין, אי לא לא, מה זה אי לא לא, מה כתוב בגמרא פה?

אז הראש ישיבה אמר שכתוב פה בגמרא יסוד נורא, כשאחד גמר ללמוד ש"ס, או גמר ללמוד מסכתא, תבחון את עצמך אם התעלית, עשית שטייגן, למדת תורה, האם עלית גם בדרגה של יראת שמים - אין, ואם לא אז חסר בכל התורה שלמדת, כי לזכות לתורה זה דווקא אם נעשה עם יראת שמים.

כתוב בנפש החיים שלפני שלומדים תורה צריך לחשוב קצת ביראת שמים, כי לימוד זה לא ח"ו ידיעות, אלא זה "תורת חיים" תורת ה', וכתוב בנפש החיים שזה כאילו שהקב"ה מדבר איתו, וזה הכל תורה מן השמיים, שאסור ללמוד בידיים לא נקיות, ואסור ללמוד בלי ברכת התורה, תורה זה דבר נפלא ביותר ומרומם ביותר, ולכן כותב שם שצריך לחשוב קודם הלימוד ביראת שמיים.

ור' ישראל סלנטר שהיה בפריז, כשחזר אמר שראה ילדים בני תשעים, אמר באידיש "ניינציג ייאריקע קינדער", ומה זה ילדים בני תשעים. הראש ישיבה אמר לי אדם צריך ללמוד תורה ולגדול ביחד עם זה, ואם אדם בן תשעים מעניין אותו השטויות של ילד בן חמש, אז מה ההבדל... כי התורה צריכה לרומם את הבן אדם, מגדלתו ומרוממתו על כל המעשים, איך זוכים לגדול בתורה כשיודעים שהתורה זה דבר רציני ואני רוצה להבין את התורה, ולהרגיש שזה תורת ה', ואז הכל אחרת, ולכן צריך לחשוב קצת לפני זה ביראת שמיים. והראש ישיבה המון פעמים היה מייעץ שלפחות ברבע שעה הראשונה של הסדר, ללמוד בלי לדבר דברים בטלים, וע"י כך זה לימוד אחר לגמרי.

ויש עוד דבר שכתוב בגאון על הפסוק במשלי יערוף כמטר לקחי, לקחי זה תורה, ותורה נמשלה לגשם. אומר הגאון שהמשל הוא כשם שכשיוורד גשם צומח דברים טובים בשדה, ואם יהיה שדה של קוצים יגדל קוצים, כך ממילא כשאדם לומד תורה, זה כמו גשם, שאם אדם יש לו מידות טובות, אז מתי שלומד יותר תורה, עולה יותר במידות ומזדכך יותר, ואם יש לו מידות גרועות אז כשהוא גדול נהיה יותר מושחת.

והראש ישיבה סיפר שפעם משהו הביא לחזו"א ספר של איזה מחבר, והחזו"א עיין בספר ואמר "ליהודי הזה יש מידות עקומות" ואף שלא הכיר אותו ולא ידע מי זה, רק ראה את הסברות שלו, אמר שיש לו מידות עקומות, ואף שהוא לומד תורה - אין ישרות, כי זה נובע ממידות עקומות, וכמו שר' חיים וולאז'נר כותב במכתב, כל גדולי ישראל לא נשתבחו אלא בסברה ישרה, וזוכים לסברה ישרה, אם בן אדם מזכך את מידותיו ואם מחפש להיות טוב ולא להיות אכזרי, ולא להיות עקשן ולא להיות גאוותן וכו'.

ואמנם זה לא דברים שברגע אחד מגיעים לזה, אדם לא יכול להיות מלאך.. אבל צריך לעבוד על זה, והראש ישיבה בעצמו אמר שלקח לו "עשרים שנה" לעבוד על מידת הכעס! ! וכן על כבוד, הראש ישיבה פעם אמר לי שאדם חושב שהוא עניו, אין כזה דבר, וכל החיים צריך לעבוד על הנסיונות שקורה לו. והראש ישיבה הביא את הגאון בדרשה, והוסיף שגם אחד שהמידות שלו לא מתוקנות, אבל כשרוצה לזכות את מידותיו, התורה עוזרת לו וכבר מזככת אותו.

ויש סיפור שסיפרתי לראש ישיבה והראש ישיבה נהנה מזה, היה אחד צדיק גדול בשם ר' יוסף ליס זצ"ל, והיה עניו גדול, עד שאם היו נותנים לו עליה בשבת, היה אחר כך אומר מה אתה נותן לעם הארץ עליה, ולמד במיר אצל המשגיח זצוק"ל והיה ממש גאון גדול ועניו שאין כמותו, וסיפר שפעם ישבו בלילה בישיבה בחו"ל וישבו ולמדו והיה גישמאק גדול, ופתאום נכנס עגלון וביקש את הגמרא הגדולה עם הכריכת עץ, וכולם תמחו למה העגלון רוצה דוקא את הגמרא הזאת, אבל כולם רצו לחפש את הגמרא, העיקר שהעגלון ילמד. והעגלון לקח את הגמ' ויצא לחוץ ונתן כמה מכות לסוס שיקום, ואז החזיר להם את הגמרא, בשביל זה היה צריך את הגמרא...

ואמר שהנמשל הוא שיש אדם שלוקח את הגמ' כדי להרביץ ולא עושה עם התורה כלום, אבל מי שהמידות שלו מתוקנות, הוא משתנה וגדל ע"י לימוד התורה. ואדם צריך לדעת שאם הוא אדם גדול או שהוא בהמה, וזה תלוי בו כמה הרצון שלו לגדול.

ולמעשה הראש ישיבה נפטר ושומעים דברים נשגבים, יש דברים שכן הבנו יש דברים שלא הבנו, והפנוביז'ר רב אמר לחתנו של הראש ישיבה הגאון ר' זאב ברלין שליט"א באירוסין, אתה תוכל לחיות איתו 120 שנה ולא תתחיל להכיר אותו. והראש ישיבה היה פיקח בלהסתיר דברים, וידע בדיוק מה שיחשבו והכל היה מסתיר.

והיה דבר אחד שתמיד היה מצליח להסתיר, הראש ישיבה ביקש ממני לקנות זוהר עם אותיות גדולות, ובהמשך הזמן ראיתי שהזוהר משומש, הכריכה כבר מאחורה קרועה, ולא ידעתי מתי הוא לומד, הייתי סך הכל אצל הראש ישיבה מספיק שעות.. אך פעם אחת הרבעצין פתחה לי את הדלת הראשית, ואני רואה שהראש ישיבה

קופץ מהמקום ושם איזה ספר בארון, וראיתי מהזוית ששמה בדיוק איפה שהספר נמצא, ראיתי זה היה פשוט ספר הזוהר, היה שמה בדיוק לידו קרוב תמיד, והיה משתדל לפני שיודע שמישהו צריך להגיע, שלא יהיה שום ספר על השולחן מכל הספרים שלא רצה שיראו שלומד אותם, ולראש ישיבה היה עוד כמה ספרי קבלה בבית. וסתם מעשה מעניין, יש לראש ישיבה למעלה בארון ספר פרי עץ חיים ישן, ספר של ר' חיים ויטאל, אני לא זוכר באיזה הזדמנות הראש ישיבה דיבר על זה, אך הראש ישיבה אמר כאילו... הראש ישיבה לא רצה לומר שהוא יודע מה שכתוב שמה, אז הראש ישיבה אמר זה טוב שיש בבית כזה ספר... ואחרי שהראש ישיבה אמר שטוב שיש את הספר בבית, כמה ימים אח"כ עברתי בחנות ספרים וראיתי שהגיע לשם הספר פרי עץ חיים, (זה נדיר קצת למצוא את זה) אז קניתי את זה, זה עלה הרבה כסף, אמרתי אם הראש ישיבה אמר שזה ספר שטוב שיהיה בבית אז למה שלי לא יהיה את זה בבית, והמשכתי לשיעור, והגעתי לשיעור זה היה אחרי הצהריים בערך בשש, אני נכנס ככה לחדר, אז הראש ישיבה רואה שאני מחזיק איזה ספר ביד, אז הראש ישיבה שואל אותי מה זה הספר הזה? (זה היה כזה ספר גדול) אמרתי לו פרי עץ חיים, אז הוא שואל אותי מה אתה צריך את זה? אמרתי הראש ישיבה אמר שזה דבר טוב שיש בבית אז רציתי שיהיה לי את זה. שואל אותי הראש ישיבה כמה זה עלה לך, אמרתי לו מאה וכמה שקלים, הוא הוציא מהכיס את הכסף ונתן לי, אתה מוכן למכור לי את זה..

אבל הראש ישיבה עם הגדלות שלו, הוא הרגיש קצת... אז הוא אמר לי בא נלמד כמה שורות, הראש ישיבה ישב איתי ולמד בערך רבע שעה כמה שורות הראשונות, הוא הסביר מה זה מרכבה, ועוד כמה מושגים בקבלה, וסיים ואמר שוין מספיק, הראש ישיבה עם כל ה... בקיצור סיפור שלא חסר מה אפשר ללמוד מהסיפור הזה.

אני אומר סתם במאמר המוסגר, הכוח של הראש ישיבה זה ההסתרה של דברים, שפשוט הסתיר את זה, אבל יש הרבה דברים בהנהגה שלו, אבל עכ"פ מה שרציתי להגיד דבר אחד, הראש ישיבה היה אומר שיחות מאד גבוהות. היה תקופה שהיה אומר שיחות במוצאי שבת בחושך, (גם בישיבה קטנה הוא אמר בחושך, הוא אמר שיש לו אימתא דציבורא, הוא לא יכול לומר בציבור כשיש אור, שנים ע"ג שנים הוא היה אומר בחושך,) וסתם היה מפליא לשמוע את זה, היה חוזר על עמודים שלימים של גמרא, אחרי זה את הרש"י, ולפעמים גם תוס', ולפעמים מהרש"א, מילה במילה. ואחרי זה היה שואל כמה קושיות חזקות, ואחרי זה היה אומר תירוצי, והיה אומר בלשון אפשר אולי, (טוב לא נכנס עכשיו לזה) אבל עכ"פ הרבה שיחות הוא היה מסיים עם כזה משפט, הוא היה אומר דיברנו דברים גבוהים מאד, איך אנחנו שייכים לזה בכלל, אבל לכל הפחות שנשאף להגיע לזה, אם תהיה לנו שאיפה להגיע לדברים גבוהים אז נעלה קצת.

הראש ישיבה אמר אם אחד רוצה לטפס לבנין של מאה קומות, אם הוא מנסה אז הוא מגיע לקומה עשרים, מגיע לקומה שלושים, אם לא מתחיל לעלות אז תמיד ישאר למטה. אז כמה שאנחנו שומעים ורואים איזה דרגות ענקיות שהיה בדור שלנו, שהקב"ה נתן לנו בדורינו לראות שאפשר להגיע לדרגות האלה, אני לא יודע מי שיזכה, אדרבה הלואי.. אבל גם אם לא נזכה כל כך, אבל נשאף נשאף למשהו בדרגות האלה, וודאי שזה יהיה זכות בשביל הראש ישיבה לעילוי נשמתו, ובעיקר זכות בשבילנו שיהיה לנו משהו, נזכה לגדול קצת, לגדול הרבה.

והקב"ה יעזור שכולם יגדלו תלמידי חכמים גדולים, צדיקים גדולים עם הרבה יראת שמיים ומידות טובות כשאיפתו הגדולה של הראש ישיבה שעומד ומשקיף עלינו ממרומים, ונזכה במהרה לתחיית המתים ולביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.